

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
Etape județeană, 27 februarie 2016
clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție fragmentele de mai jos.

A.

Sculându-se, Miha era mai ursuz decât totdeauna și se mișca ticăit și fără nicio treabă prin casă: simți dar o adevărată ușurare când Safta deschise ușa și intră cuprinsă de îngrijare la dânsul.

— Mihule! îi zise ea cu stăruință. Eu nu știu ce e de capul Martei. Aseară a stat până târziu pe lăița de sub părul din fundul grădinii! Când s-a întors apoi în casă, era mâhnită și tăcută, iar după ce s-a așezat la odihnă, mereu suspina, mereu se zvârcolea în culcuș și plângea prin vis de se înăbușea. Eu nu știu ce o fi ... sfârși ea ștergându-și lacrimile.

— Nu știu! grăi Miha îndârjit. Se vede că nu știi! Ba s-a bucurat că iese din casă. Se vede că eu mă bucur; se vede că tu te bucuri! Știi că nu ne mai rămâne nici câine, nici pisică dacă pleacă ea. Toată casa se duce cu dânsa.

Îi era greu Mihului la inimă, dar nu se arăta și nu-și dezvelea slăbiciunea chiar nici înaintea nevestei.

— Așa-i! urmă Safta. Astăzi dimineață am întrebat-o: „Marto, draga mamei, ce-ți e?” Tăcea și tăcea. Nu puteam să scot o singură vorbă din ea. Privea mereu la mine, parcă era speriată, parcă voia să mă roage, parcă voia să-mi ceară iertare. Și tăcea, încât îmi sfărâma inima. „Nimic, zise ea în sfârșit, dar grozav mi-e de greu. Roagă pe tata să nu facem azi logodna.” „Cum? nu vrei să te măriți după Toderică?”, o întrebai eu. „Da, îmi răspunse ea, mă mărit, dar mai târziu. Numai acum, nu.” Auzi, Mihule, mi se rupe inima! Trimite vorbă că astăzi nu se poate, că Marta e bolnavă, că eu nu sunt bine, că ... în sfârșit, spune ceva.

Miha asculta oprindu-și răsuflarea, iar când soția sa îi vorbi despre amânarea logodnei, privi îndelung și uimit la dânsa.

— Safto! zise el apoi, ți-ai ieșit din fire? Cum s-ar putea să mai schimbăm un lucru care e pus la cale? Primesc oamenii lui Cosma, oameni de cinste, cu care nu te poți juca, le dau vorba mea, satul întreg știe că atât eu, cât și Cosma suntem gata de logodnă, și apoi, Țop, ca din senin, să-mi calc vorba pe care am grăit-o cu multă chibzuială și să mă fac de râsul lumii!

— Dar Marta nu voiește! grăi Safta.

— Nu voiește? răspunse Miha nedumerit. Știu și înțeleg că nu voiește. Dar voiesc eu, și așa trebuie să fie, cum... trebuie să fie. [...]

În partea despre care venea Miha, sus, pe dâmb, este o casă, și înaintea casei vreo cinci-șase femei ședeau pe niște pietre la vorbă.

Când se apropie, femeile se ridicară și rămaseră privind în urma lui.

Miha privi zâmbind la ele, își clătină încet capul și înaintă mai departe.

Pârâul era aproape toată vara sec și nu se umplea decât pe vremi ploioase. Și atunci era însă atât de mic, încât carele și oamenii treceau fără multă greutate prin el. Un om era însă care foarte adeseori trecea pârâul și căruia nu i se cuvenea să treacă sărind de pe un bolovan pe altul. Chiar însă dacă Miha ar fi trecut însuși, Marta era fată mare; așadar, încă acum doi ani Miha poruncise slugilor să facă

o punte pe la un loc mai strâmt. Puntea, cam de doi stânjeni și jumătate de lungă, era făcută din două scânduri de fag puse alătura pe niște pari groși, întepenite prin mari cuie de fier. Lasă că oamenii treceau mai mult pe lângă punte decât peste ea, dar în vreme de ploaie, când pârâul se umfla, ea slujea întregului sat de trecătoare.

Când Mihiu dete să scoboare spre podeț, văzu ivindu-se din dosul gardului de peste pârâu un om înalt și gros, care venea spre dânsul călcând din greu, încât parcă era să se clatine pământul sub picioarele lui.

Acest om era Cosma Florii Cazacului.

Nu se putea un lucru mai neplăcut. Astăzi era bine să nu se întâlnească viitorii cuscri și chiar întâlnindu-se să fie destul de departe, pentru ca, dându-și binețele cuvenite, fiecare să poată merge mai departe, ca și când nu ar ști nimic despre cele ce aveau să se petreacă spre seară. Aici, la punte, ei trebuiau să treacă unul pe lângă altul, ei trebuiau să-și dea mâna, trebuiau să stea de vorbă. Mihiu își încreți sprâncenele.

Sus, înaintea casei, stau femeile și priveau în urma lui; jos era puntea îngustă, pe care nu puteau să treacă doi oameni alătura, și vorba era care căruia să-și dea cinstea întâietății.

Ei se apropiu de punte cu pași nehotărâți, dar se apropiu astfel încât să sosească deodată la cele două capete ale scândurii.

Mihu stete puțin la îndoială, apoi se îndărătnici și, auzind femeile în dosul său, puse piciorul pe scândură.

Tot atunci Cosma călca puntea, ce se încovoia sub pasul lui.

Cam pe la mijlocul punții ei își ajunseră piept la piept și se opriră tulburați și posomorâți față în față.

— Noroc bun! grai Cosma necăjit.

— Să dea Dumnezeu! îi răspunse Mihiu cu amărăciune. Ei își strânseră mâna și steteră câțva timp tulburați și căutând mereu să meargă fiecare mai departe, iară femeile de dinaintea casei începură a-și astupa gurile.

— Prost e făcută puntea asta, grai Cosma.

— Îmi pare rău, îi răspunse Mihiu supărat, căci eu am făcut-o.

— Apoi rău ai făcut-o, îi zise celălalt nerăbdător, încât nici nu pot să treacă doi oameni cinstiți pe ea.

— Poftește și treci! grai acum Mihiu și sări la dreapta de pe punte.

— A, nu! Ferească Dumnezeu! A d-tale e puntea, îi răspunse Cosma, și sări la stânga, în albia pârâului.

Femeile nu se mai putură stăpâni și începură să bufnească.

— Dacă era făcută de d-ta, trebuia să-mi dai mie pasul întâi la trecere! strigă Cosma și se depărtă cu obraji roșiți.

— Se-nțelege! răspunse Mihiu stăpânindu-și mânia. Numaidecât! Cine sunt eu! Auzi! Trebuie să-i las pasul întâi!

Mergea apoi Mihiu, mergea fără de a mai privi la dreapta ori la stânga, mergea drept înainte, și femeile parcă veneu în urma lui și bufneau, și râdeau în hohot, și-și băteau joc de dânsul. Vedea cum una fuge la alta, cum își spun întâmplarea, cum fiecare îi pune câte-o codiță, câte un cornuleț, cum întregul sat nu mai vorbea decât despre rușinea pe care a pățit-o.

Nu mai putea să meargă la casa satului, nici la biserică; el intră prin vii și se întoarse pe la Fântâna-Corbului acasă.

— Ce e, Mihule? îl întrebă Safta când îl văzu întorcându-se înainte de vreme.

— Nimic, toate sunt bune! răspunse el intrând în casă.

(Ion Slavici, **Gura satului**, 1894)

B.

Cât de lungă era strada Salcânilor, într-o jumătate de zi întâmplarea făcu ocolul tuturor curților, cu două excepții: cea a Colonelului, cum îi spune lumea, străjuită de un gard din piatră de râu și sulițe de fier forjat vopsite într-un negru strălucitor, unde – dintre cei străini casei – doar poștașul intra fără sfială, și cea a familiei Socoliuc, unde se pășea pe vârfuri și se vorbea în șoaptă din pricina femeii ce zăcea bolnavă de mai multă vreme în camera cea bună, astfel încât toate lucrurile păreau încremenite.

Nimeni nu se încumeta să sune la poarta Colonelului, fără un motiv temeinic, ceva serios și urgent, și nu doar pentru a-i povesti o întâmplare, oricât de senzațională sau plină de haz ar fi fost aceasta. Lucru destul de ciudat, dacă ne gândim că el, Colonelul, un bărbat mai degrabă scund, cu tâmpile smântânite, cum îi plăcea să spună, nu se ferea să stea la taifas cu vecinii – un sfert de oră, douăzeci de minute –, cu un pahar de apă minerală în față sau cu un suc, la „Tractorul șifonat”. În casa sa, cea mai înaltă de pe toată strada, cu garaj la demisol, cu etaj și mansardă, acoperită cu tablă nouă, de-ți fulgera ochii când o scrutai de pe deal, dintre vecini nu pătrunsese decât Milica, verde de îngrijorare și frângându-și mâinile, cerându-și scuze la fiecare minut, când unul dintre copii făcuse o febră de ducă-se pe pustii, și ea căuta înfrigurată să dea un telefon la salvare. În urma acestei incursiuni neprevăzute, în câteva ore toată strada a aflat detalii despre interiorul casei Colonelului: cum intri în hol, târlăcii îți alunecă pe o gresie cenușie, cu vinișoare albe ca niște râulețe de lapte, iar dacă te oprești și te uiți mai bine, îți poți zări fața, așa cum ți-o vezi pe-nserat oglindită în apa iazului, mai mult ca o umbră, dar îți dai seama că-i fața ta și nu a unui străin; de jur-împrejur, pe hol, pereții sunt îmbrăcați în lambriuri până la jumătate, lambriuri băluite, fixate deasupra cu șipci negre; de undeva de sus, din față cum intri, se uită la tine un cap de cerb cu ochii holbați, de te bagă în boale, vânat poate chiar de Colonel - nu i se destăinuise ei, Milica, ditamai Colonelul, „dar așa mă presupun eu” –, cu o pereche de coarne cam așa (și aici își întindea mâinile cât putea de tare, ducându-le un pic în spate, cam cum arată copiii când vorbesc despre ceva mare-mare), cu o grămadă de ramuri și rămurele, de-ai fi putut întinde o sârmă de rufe pe ele. Când intrai în cameră, mare cam cât două-trei odăi obișnuite, roată-mprejur vedeai luxul de pe lume, iar picioarele ți se așteptau în covor până la oușoare, cam cum se scufundă iarna piciorul în omătul căzut peste noapte, iar, ca să vezi calitatea!, după ce-ți ridicai talpa, covorul se aduna la loc, înghițea urma, ca și cum n-ar fi călcat în veci picior de om pe-acolo. Oricât a căutat cu ochii în stânga și în dreapta, nici urmă de covoare de iută sau lăicere de cordele!

Preț de vreo trei-patru zile, maximum o săptămână, în urma acestei incredibile șanse, Milica a fost în centrul atenției pe strada Salcânilor. [...] nu putea băga mâna în foc că realmente le văzuse în casa traversată mai mult în fugă și nu erau, de fapt, rodul închipuirii sale [...]. Însă ochii aceia o înconjurau cu atâta insistență, plini de speranța că vor afla ceva nou, un amănunt cât de mic, o chestie cât de neînsemnată, dar care să le fie povestită lor pentru prima dată, o înconjurau rugători și sfredelitori în același timp, încât își scotocea cu febrilitate mintea sleită, doar-doar va găsi ceva ce nu mai spusese până atunci, ca să nu-i dezamăgească. Astfel, camera de la parter era mare, mult mai mare decât oricare cameră din casele de pe strada lor, iar pereții erau plini cu tablouri, unele mai mari, și altele mai mici, foarte frumoase, cum sunt cele care se vând la piață, cu flori în glastre și peisaje de iarnă, cu urși prăvălind un copac și cai ridicați pe picioarele dinapoi. Nu le numărăse, dar sigur erau mai mult de șapte-opt, dintre care cel mai bine și-l amintea pe unul cu vâlmășag de lume, ca la talcioc, claie peste grămadă, ca-n filmele lui Sergiu Nicolaescu, unii erau culcați la pământ, probabil împușcați de inamic, numai unul, un fel de șef, era pe cal cu mâna ridicată și striga: „Înainte, vitejii mei!”. În acest moment al relatării, Matilda, croitoreasa, care locuia peste drum de ea, câteva case mai la vale, și care tocmai o invitase să-i guste budinca, ar fi vrut să o întrebe de unde știa ea ce striga șeful ăla de pe cal, însă n-a îndrăznit să o întrerupă, mai ales că, Doamne ferește!, Milica s-ar fi putut supăra și ar fi lăsat-o cu ochii în soare, cu povestea neterminată. Alt tablou, mai mititel, înfățișa copaci iarna, iar fiecare rămurică era plină de promoroacă; în spate se vedeau un deal și o căsuță înzăpezită în care e aprinsă lumina. Pe derdelușul de pe deal erau copii cu săniile. Poate erau și ai lor pe acolo, dar nu și-a dat seama, că nu li se vedeau fețele. Totul era extrem de bine pictat, era exact ca iarna – probabil costase o avere; când a

privit mai atent tabloul, a luat-o chiar cu tremurici, iar din gură i-au ieșit aburi. Milica povestea și se uita la ochii celor din jur, rând pe rând. Când le spunea lucruri pe care ei deja le auziseră, luciul ochilor se stinge, ca jarul țigării atunci când o neglijezi; apoi, ochii deveneau când rugători, de n-o lăsa inima să nu le povestească despre ceea ce nu văzuse prea bine, despre lucruri care poate nu erau chiar așa cum și le amintea ea sau pe care, ce mai tura-vura, nu le văzuse, dar care ar fi putut exista în casa unui ditamai colonel, când amenințatori, îndreptați spre ea ca două pistoale de sticlă. Iar ea stătea pe pat sau liniștită pe scaun, cu mâinile în poale, așa că trebuia să se apere cumva, scormonind după lucruri noi, poate chiar exagerând, dar nu prea mult. La urma urmei, își spunea uneori, lucrurile care ar fi putut să se întâmple nu sunt tocmai o minciună.

(Dan Lungu, *Raiul găinilor*, 2004)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Explică, utilizând două exemple din text, rolul regionalismelor în construcția mesajului, prin referire la fragmentul extras din nuvela *Gura satului* de Ioan Slavici.
2. Evidențiază, cu două exemple din text, modul în care elementele nonverbale sau paraverbale influențează înțelegerea mesajului oral, prin referire la secvența dialogată din fragmentul extras din nuvela *Gura satului* de Ioan Slavici.
3. Prezintă rolul descrierii în fragmentul din romanul *Raiul găinilor* de Dan Lungu.
4. Explică reacția Matildei din următorul fragment: „În acest moment al relatării, Matilda, croitoreasa, care locuia peste drum de ea, câteva case mai la vale, și care tocmai o invitase să-i guste budinca, ar fi vrut să o întrebe de unde știa ea ce striga șeful ăla de pe cal, însă n-a îndrăznit să o întrerupă, mai ales că, Doamne ferește!, Milica s-ar fi putut supăra și ar fi lăsat-o cu ochii în soare, cu povestea neterminată.”
5. Susține-ți opinia despre modul în care imaginea înstăritului se reflectă în cele două texte citate.

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Imaginează-ți un dialog între două dintre bătrânele din fragmentul extras din nuvela *Gura satului* de Ioan Slavici. Una dintre ele îl batjocorește pe Mihu, iar cealaltă crede că de răs este Cosma. Fiecare dintre punctele de vedere trebuie să fie susținut prin câte un argument. Dialogul va fi alcătuit din două replici și nu va depăși 300 de cuvinte.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *raportul dintre identitate și măști sociale*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare (30 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).